

Fečík - Hudec - Bergerová

Vertikálny ateliér sa zameriava na tému renesancia mestského paláca s presahom do verejného priestoru. Programová schéma, hľadanie novej typológie odrážajúcej potreby danej lokality s dôrazom na vzájomné vzťahy medzi obyvateľmi a mestským prostredím.

KÚPELE GRÖSSLING
2019/2020

S

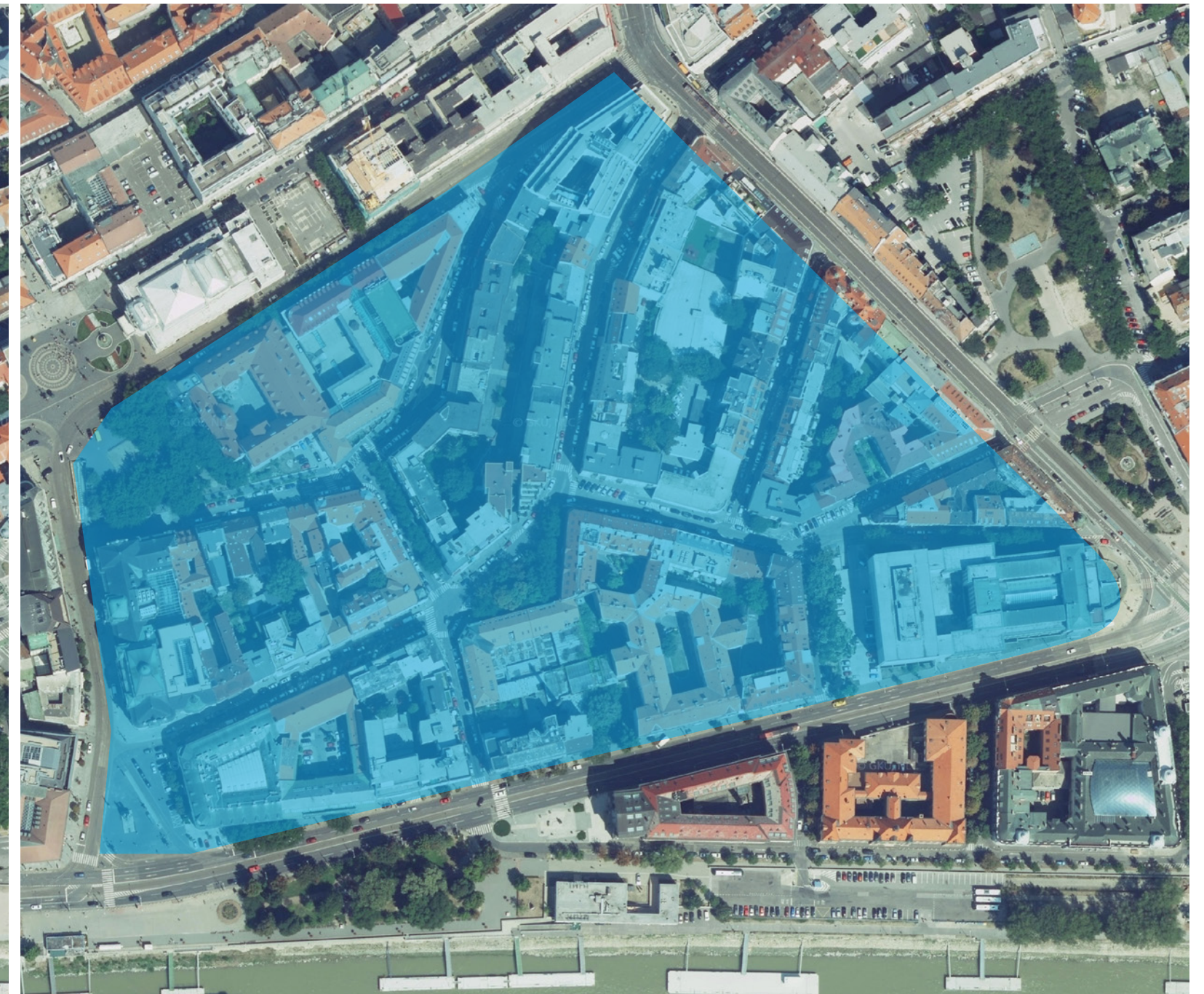
prieluka na Vajanského nábreží

M

budova kúpeľov Grössling

L

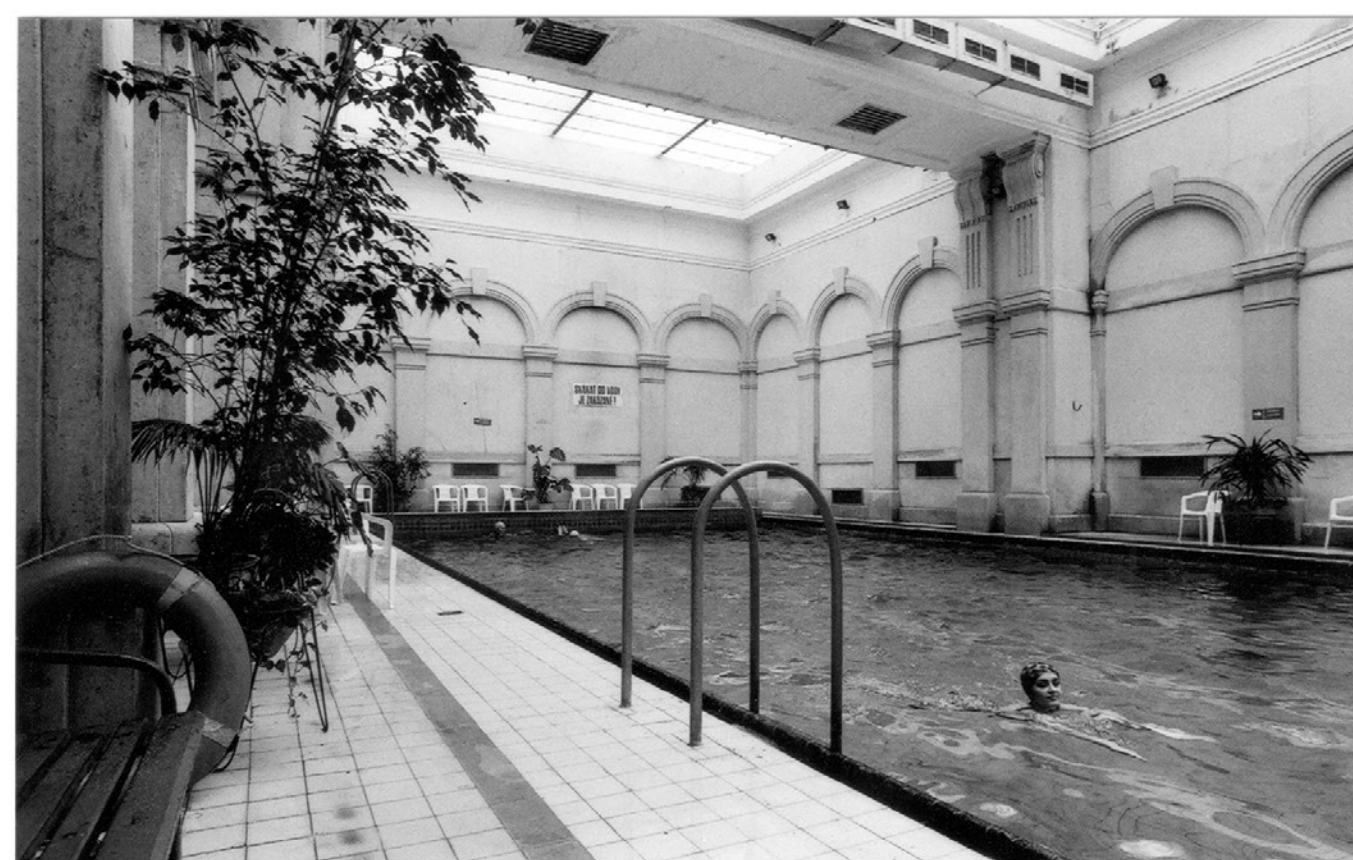
kúpele Grössling - zóna

KÚPELE GRÖSSLING

zadanie

1921 - pohľad na hlavný vstup do kúpeľov

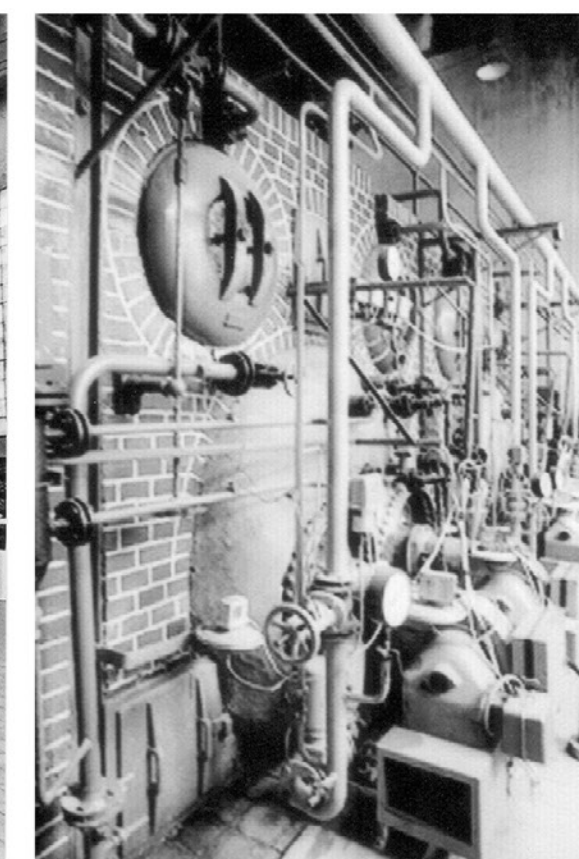
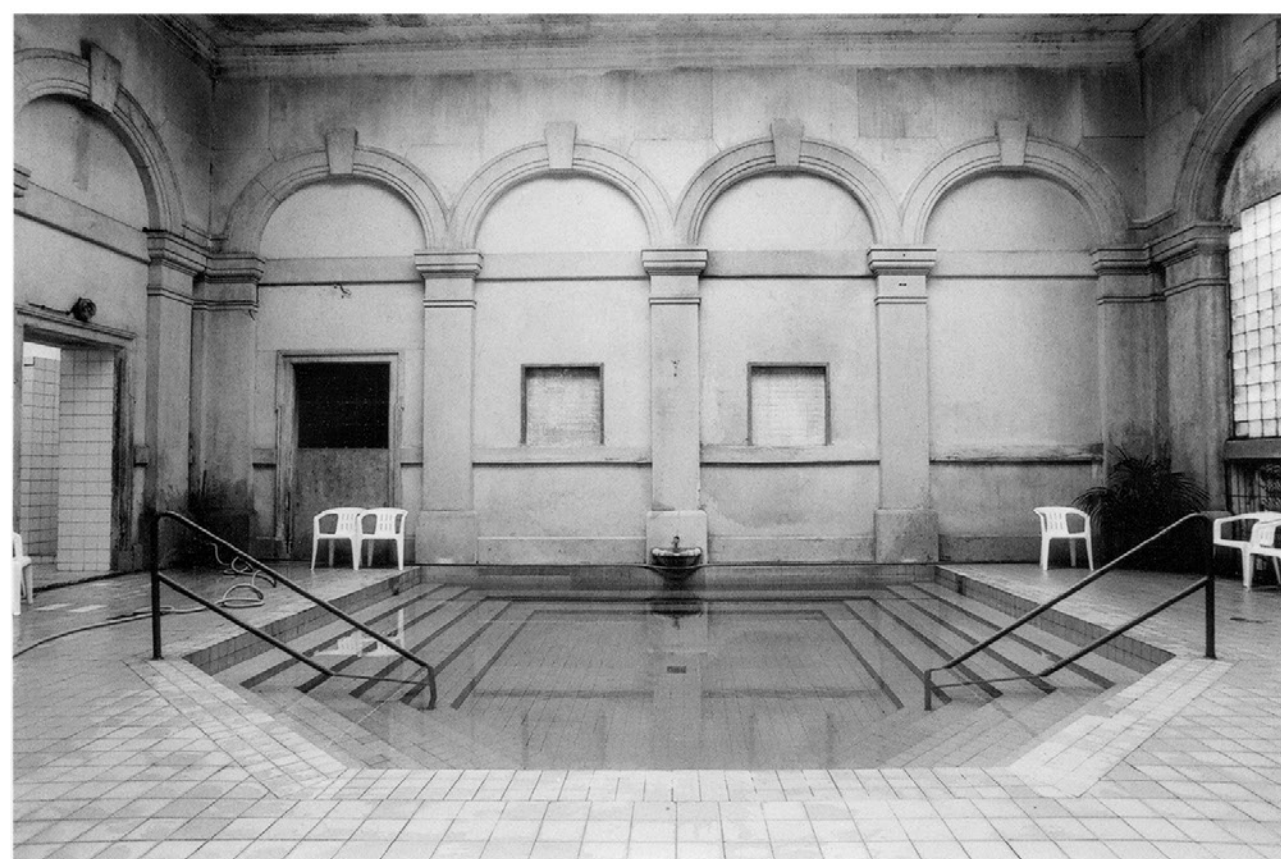
1989 - pohľad na plavecký bazén

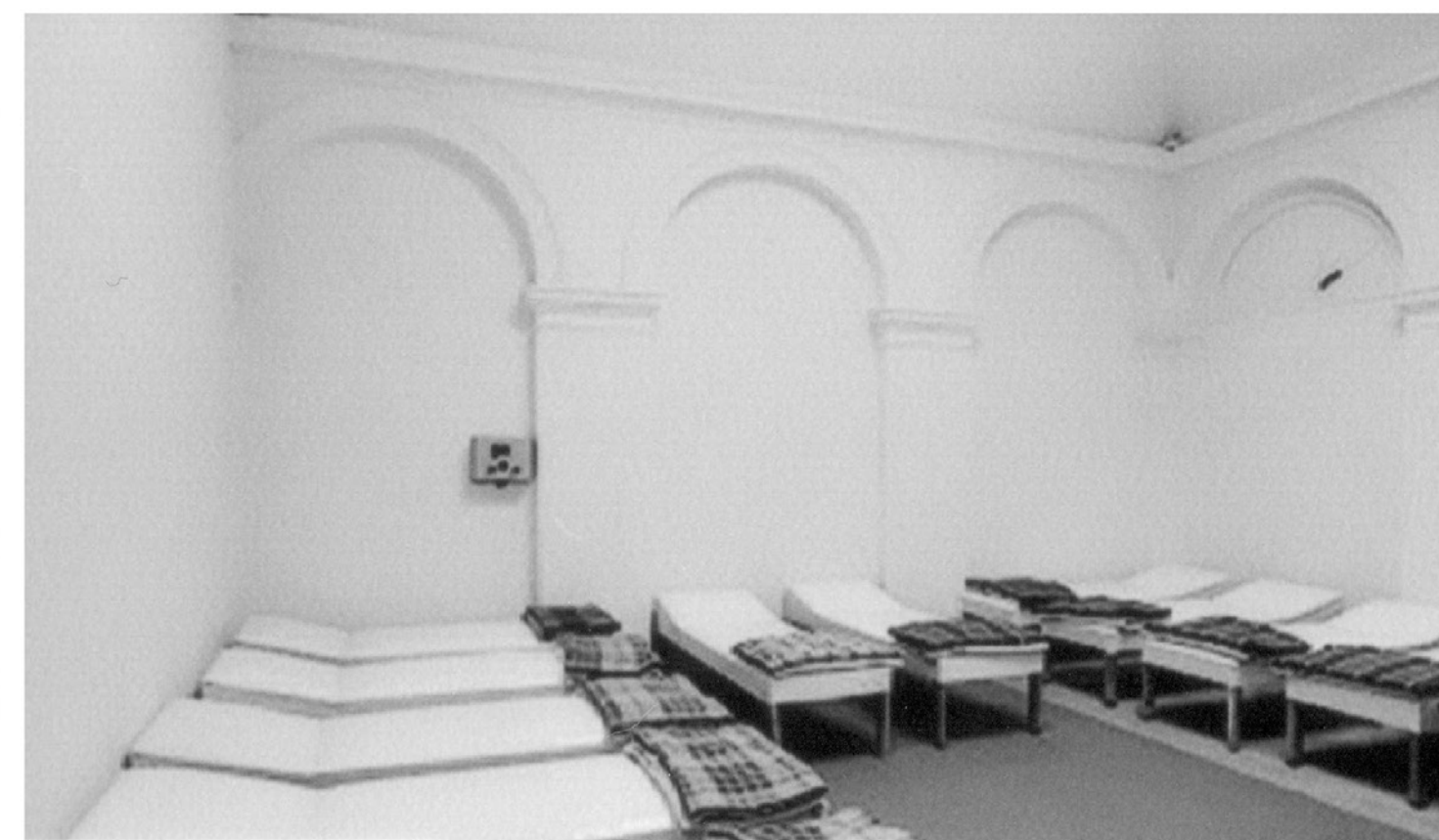
1989 - pohľad na sedací bazén

1898 - pohľad na sedací bazén

1989 - kotolňa

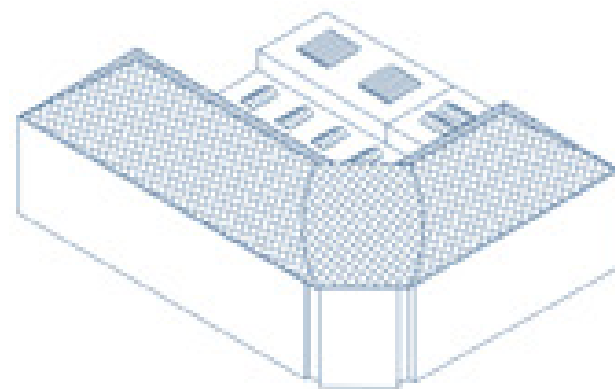
1989 - lôžkové oddelenie

foto: Viera kamenická

Kúpele Grössling sa nachádzajú na križovatke dnešnej Kúpeľnej a Medenej ulice. Prvýkrát boli pre verejnosť otvorené už v roku 1895. Na popularite získali najmä kvôli ich prioritnej funkcií, ktorou bola hygiena resp. celková očista tela, nakoľko v tých časoch neboli kúpeľne obvyklou súčasťou bytových jednotiek. Pre vypracovanie projektu bol poverený rakúsky architekt Adalbert Swoboda. Stavebné práce začali už v roku 1893 pod vedením hlavného staviteľa Ludwiga Emerita. Kúpele pozostávali len z rožnej budovy vtedajšej Grösslingovej, dnešnej Medenej ulice. Okrem kúpacej (hygienickej) časti bol hosťom ponúknutý taktiež široký výber vodoliečebných služieb. Po niekoľkých mesiacoch napomohli pridružené funkcie k zmene fungovania štatútu liečebných kúpeľov na vodoliečebný a kúpeľný ústav „Pozsony“. Medzi najčastejšie liečené diagnózy patrili bolesti chrbtice, neurózy, krvné choroby, choroby žalúdka, obličiek a mnoho ďalších. Počas prvej sezóny fungovania využilo služby 210 pacientov. Nasledujúcich 20 rokov fungovania prinieslo neustále rozširovanie služieb. Medzi najzásadnejšie zmeny patrí zavedenie elektriny v roku 1906, čo napomohlo k osvetleniu interiéru, ale najmä pri zdravotných procedúrach. Zaviedli sa aj vychytávky pre návštevníkov v podobe sušiča na vlasy a elektrické ventilátory. V roku 1904 po desiatich rokoch fungovania bol vzhľadom na nedostačujúcu kapacitu návštevníkov odkúpený prázdny susedný pozemok pre budúce nové kúpeľné krídlo. Vypracovaním a realizáciou projektu bol poverený Lajos Gratzl, syn staviteľa hlavnej budovy Károyla Gratzla. Nová časť kúpeľov bola verejnosti otvorená v apríli 1914. Exteriér budovy zostal bez výraznej zmeny, interiér však prešiel radikálnymi zmenami. Nové krídlo poskytlo priestor pre 3 bazény, 1 parnú komoru, teplovzdušné komory a sprchy. Najväčšou novinkou bol 25 metrov dlhý a 9 metrov široký plavecký bazén s hĺbkou 1,2 - 3,8 metra. V budove orientovanej smerom na Dunaj bola vybudovaná na žiadosť šermiarská sála. K novému krídlu patrili aj 40 metrov vysoký komín, ktorý bol v tom čase najvyššou stavbou v centre mesta. Po roku 1919 kúpeľný bazén zohrával dôležitú úlohu rozvíjajúceho sa bratislavského plaveckého športu. V roku 1929 - 30 prebehlo posledné rozširovanie kúpeľov. Na Vajanského nábřeží vyrástla funkcionalistická budova podľa návrhu Frídriha Weinwurma a Ignáca Vécseia. Budova poskytovala nový hlavný vstup, parný kúpeľ a na poschodí sa nachádzali kabínky a vyššie byty. V roku 1942 sa novým majiteľom objektu stala Sedliacka banka a nasledovala celková obnova. Banka využívala hlavnú budovu najmä pre svoje potreby. V 1946 mesto kúpele odkúpilo. Po 2. svetovej vojne sa popri športe a relaxu kládol dôraz i na výučbu plávania. Kúpele v tomto zohrávali kľúčovú úlohu, nakoľko do otvorenia plavárne na Tehelnom poli, boli jedinou krytou plavárňou v Bratislave. Poslednýkrát boli kúpele využité 95 rokov po ich otvorení a to v roku 1994. (zdroj: bratislavskerozky.sk)

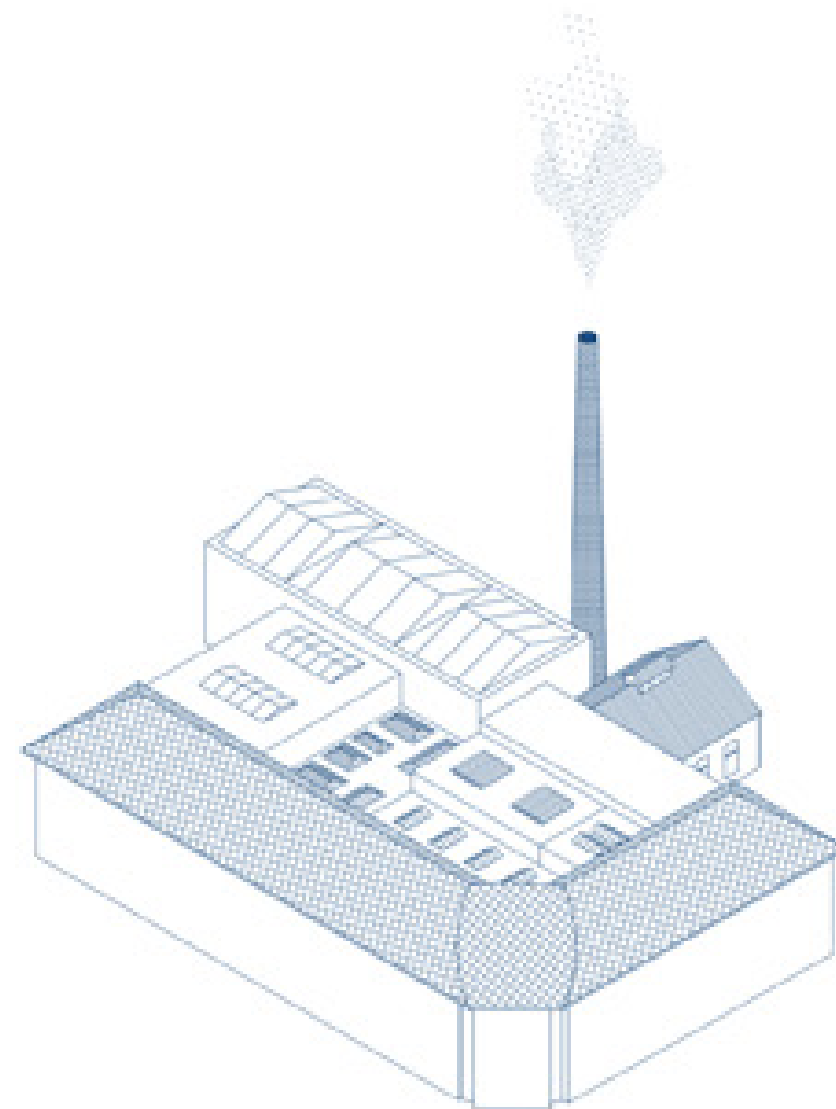
KÚPELE GRÖSSLING

história

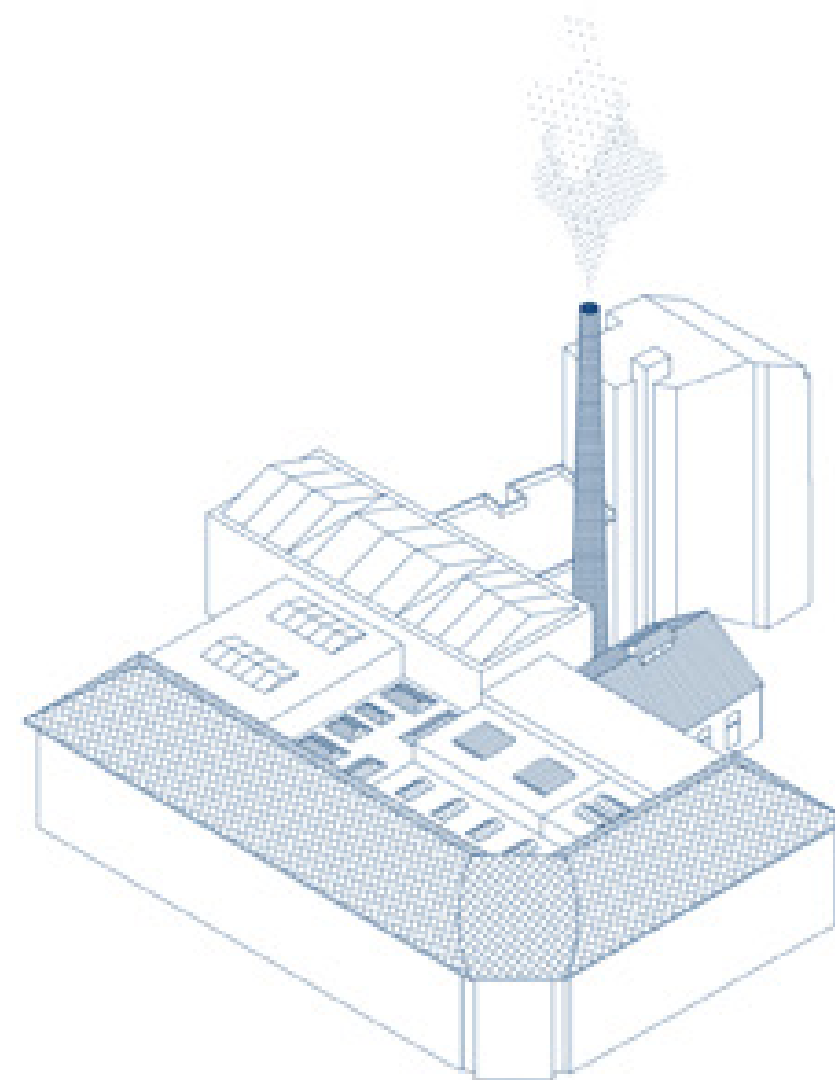
I. ETAPA výstavba kúpeľov

V roku 1895 bol otvorený „Bratislavský pamý kúpeľ a liečebný ústav“ postavený podľa návrhu A. Svobodu.šlo o náročnú stavbu blokového charakteru s obdĺžnikovým pôdorysom. Objekt bol dvojpodlažný a podpivničený s neorenesančnými fasádami. Kúpele ponúkali aj rôzne stupne kúpeľného pohodlia – od hygienického štandardu III. triedy – sprch, vaňových a pamých kúpeľov pre pánov a dámy cez II. triedu minerálnych a aromatických vaňových procedúr a inhalácie až po najvyššiu I. triedu služieb vodoliečebného ústavu s najmodernejším dobovým vybavením – elektrolečbou, masážami a rehabilitačným telocvikom.

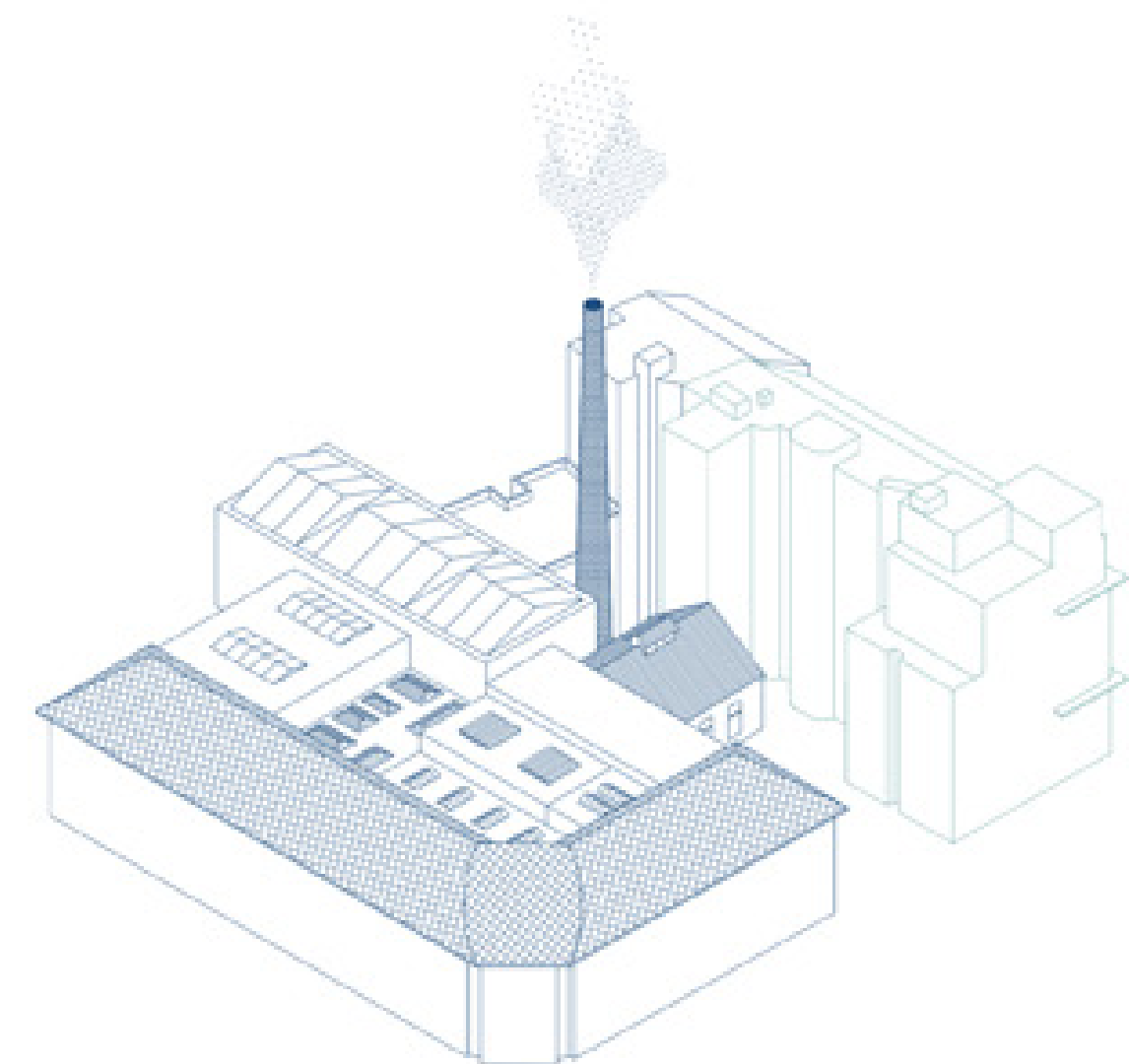
II. ETAPA rozšírenie kúpeľov

V roku 1914 došlo podľa projektu I. Gratla k výraznému rozšíreniu plochy kúpeľov. Pôvodné dvojpodlažné krídlo orientované do Medenej ulice bolo rozšírené o 5 okenných osí a pribudla aj nová časť s tromi novými bazénmi, parnou a teplotvzdušnou komorou. Najzásadnejšou novinkou bol veľký plavecký bazén (25 x 9 m) so šikmým dnom, takže hĺbka bazéna bola od 1,2 až po 3,8 metra. Súčasťou dostavby bola aj šermiarska sála orientovaná smerom k Dunaju a kotolňa s kúpeľným kominom, ktorý dosahoval výšku až 40 metrov a bol dlhé roky najvyšším objektom v starom meste. Práve obdobie po dostavbe je považované za zlatú éru kúpeľov Grössling.

III. ETAPA ďalšie rozširovanie kúpeľov

Medzi II. a III. etapou boli v rozmedzí rokov 1920 a 1925 vykonané drobné zásahy do fungovania kúpeľov - bol zrušený najstarší, bazén a pravdepodobne aj tri malé bazéniky, ktoré k nemu prislúchali. V roku 1929 / 1930 bola vykonaná dostavba nového funkcionalistického šesťpodlažného objektu podľa návrhu F. Weinwurma a I. Vécsho. Kúpele tým získali nový vstup s pokladňou, šatňami, sprchami a čakárňou z Vajanského nábrežia a tiež pamý kúpeľ. Na vyšších podlažiach sa nachádzali byty. V tom istom roku bola realizovaná pohyblivá strecha nad hlavným plaveckým bazénom.

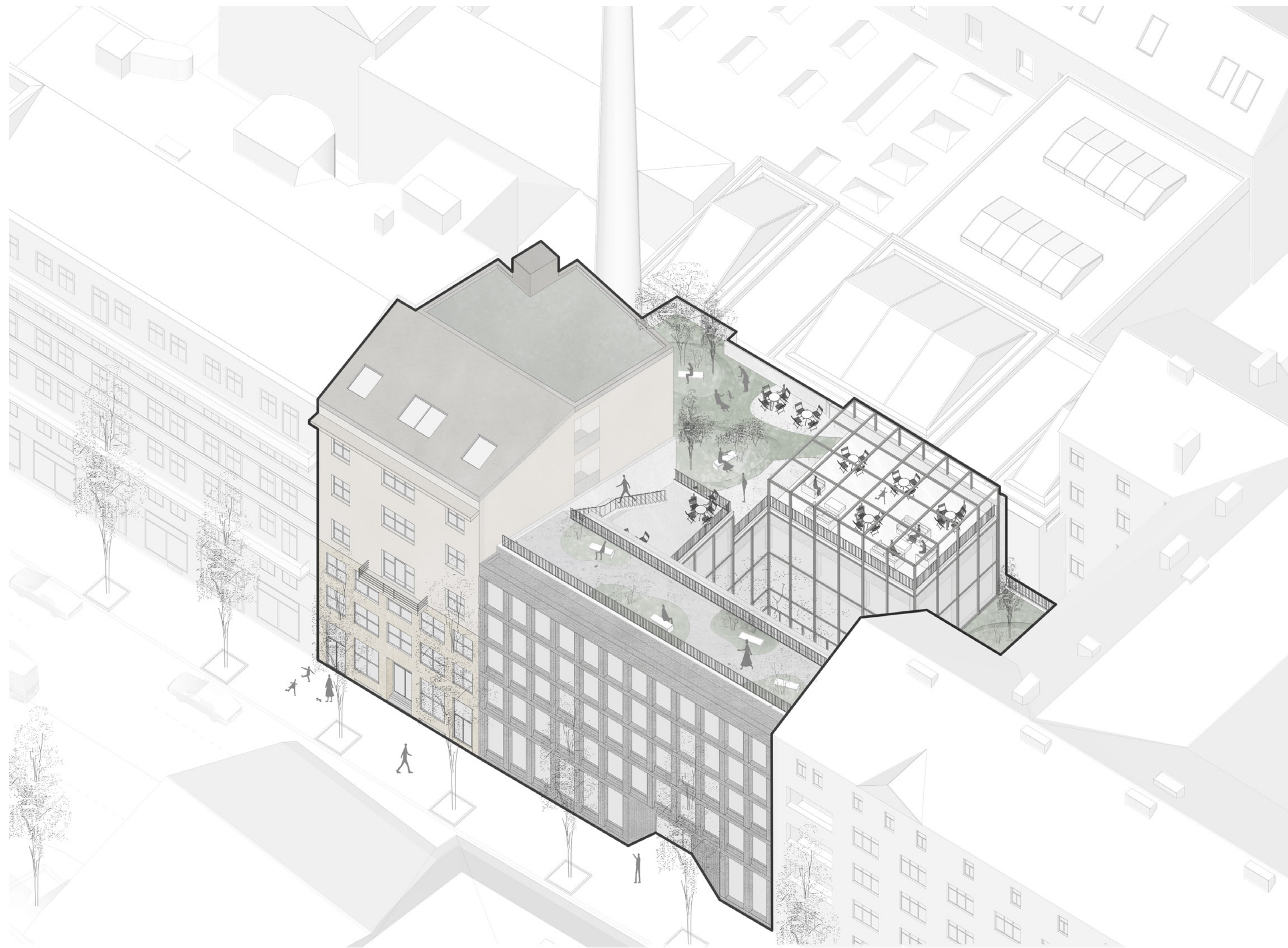

IV. a V. ETAPA zmena funkcie, zánik

V roku 1930 bol v tesnej blízkosti kúpeľov postavený náročný objekt poisovne Kotva od B. Brettschneidera, ktorý síce nie je priamou súčasťou kúpeľov Grössling, ale na Kúpeľnej ulici dotvára prieluku, ktorá je tiež súčasťou riešeného objektu. Na základe projektu architekta J. E. Sporzona sa v roku 1942 adaptovali uličné trakty kúpeľov na priestory Sedliackej banky. V roku 1944 bola prevádzka kúpeľov prerušená a následne obnovená v roku 1946 ako jediná krytá plaváreň v meste, slúžiaca na masovú výučbu plávania. Aj napriek rekonštrukciám prebiehajúcich v nasledujúcich rokoch sú pre havarijný stav kúpele od roku 1994 trvalo uzatvorené.

KÚPELE GRÖSSLING

história

pohľad z ulice /južný/ m 1_150

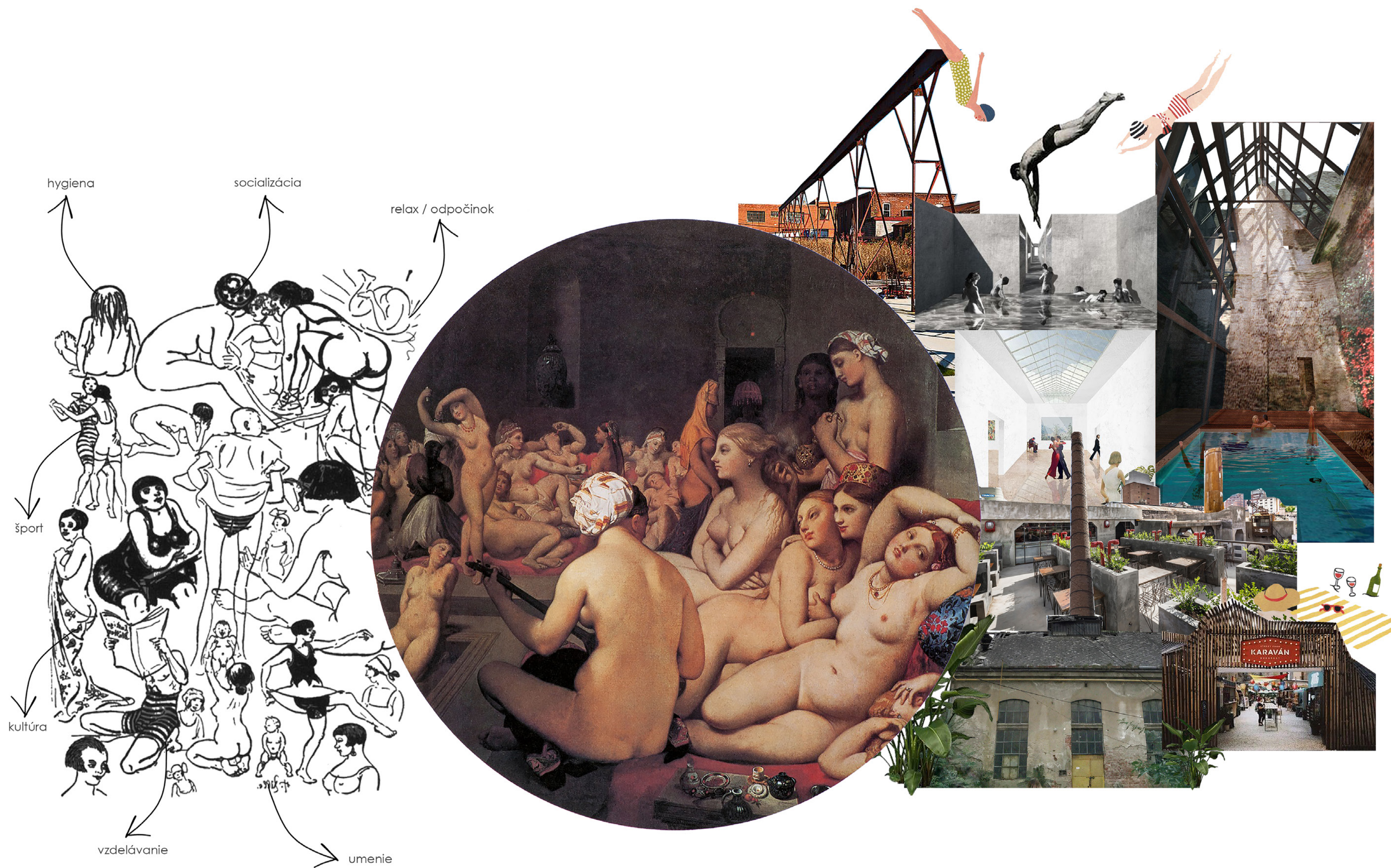
KÚPELE GRÖSSLING

mierka S / Nikola Sedláčková

KÚPELE GRÖSSLING
mierka S / Adam Macko

KÚPELE GRÖSSLING

mierka M / Barbora Gunišová

KÚPELE GRÖSSLING

mierka M / Barbora Gunišová, Dominik Haviar

BÝVANIE
EXISTUJÚCI BLOK

ZELEŇ
BARIÉRA

LETNÉ KÚPALISKO
PRIELUKA - GALÉRIA

VÝSTAVNÉ PRIESTORY
BISTRO, PRECH. UBYTOVANIE

KOMÍN
PRECHOD

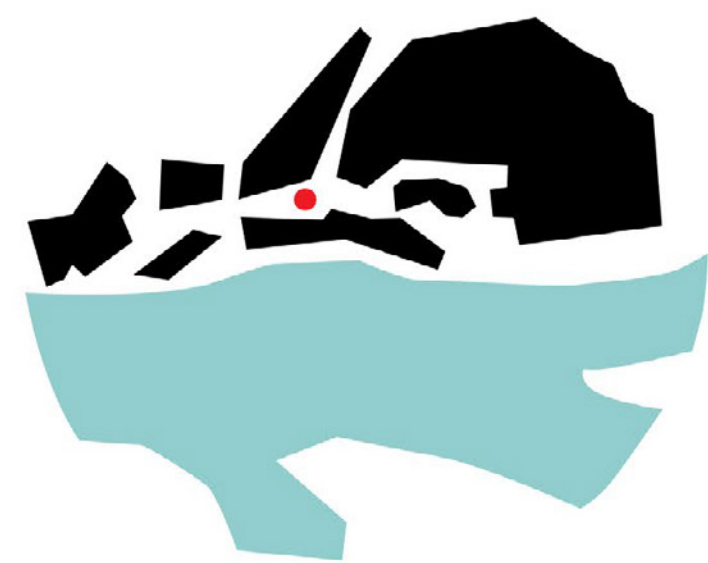
KAVIAREŇ
DIELNE, WORKSHOPY

PAVILÓN, KULTÚRNE AKCIE, ZELEŇ, ODDYCH
VSTUPY DO OBJEKTU

PREPOJENIE S
KOLONÁDOU

KÚPELE GRÖSSLING

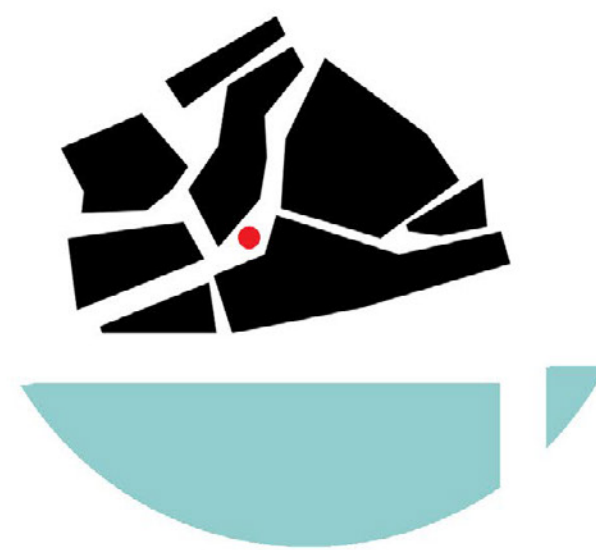
mierka M / Barbora Gunišová, Dominik Haviar

13. - 15. storočie

1839

1873

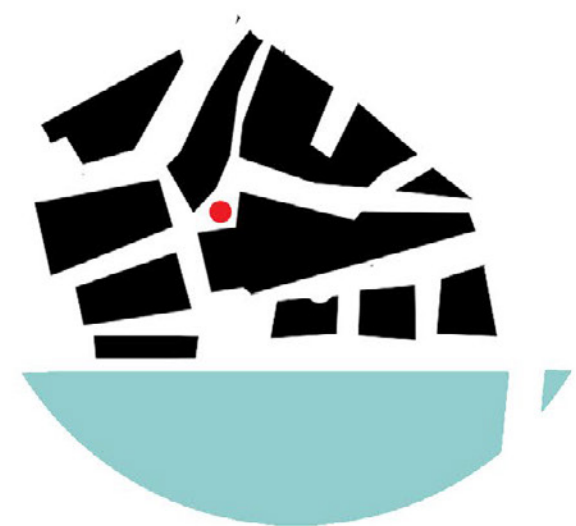
1895

1905

1910

1930

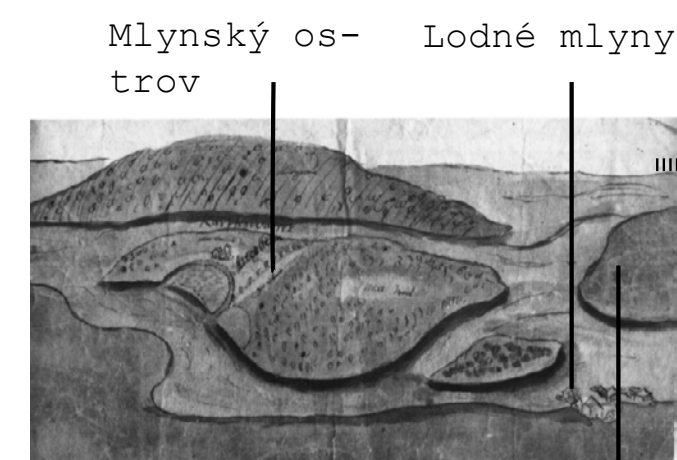

1950

1986

ČASOVÁ OS

ostrov Grössling

13. storočie

Rozvetvené ramená rieky Dunaj vytvárajú ostrovy - Mlynský, Grössling ..

16. storočie

Rameno Dunaja, ktoré obtekalo ostrov je zasypané. Vytvorená je poľná cesta, neskôr viaceré ulice.

19. storočie

Výstavba obytných a nájomných domov sa na území začala v polovici 19. storočia

1895

Začiatok samostatného fungovania kúpeľov; pod názvom Bad Pozsony

1886

2004

20. storočie

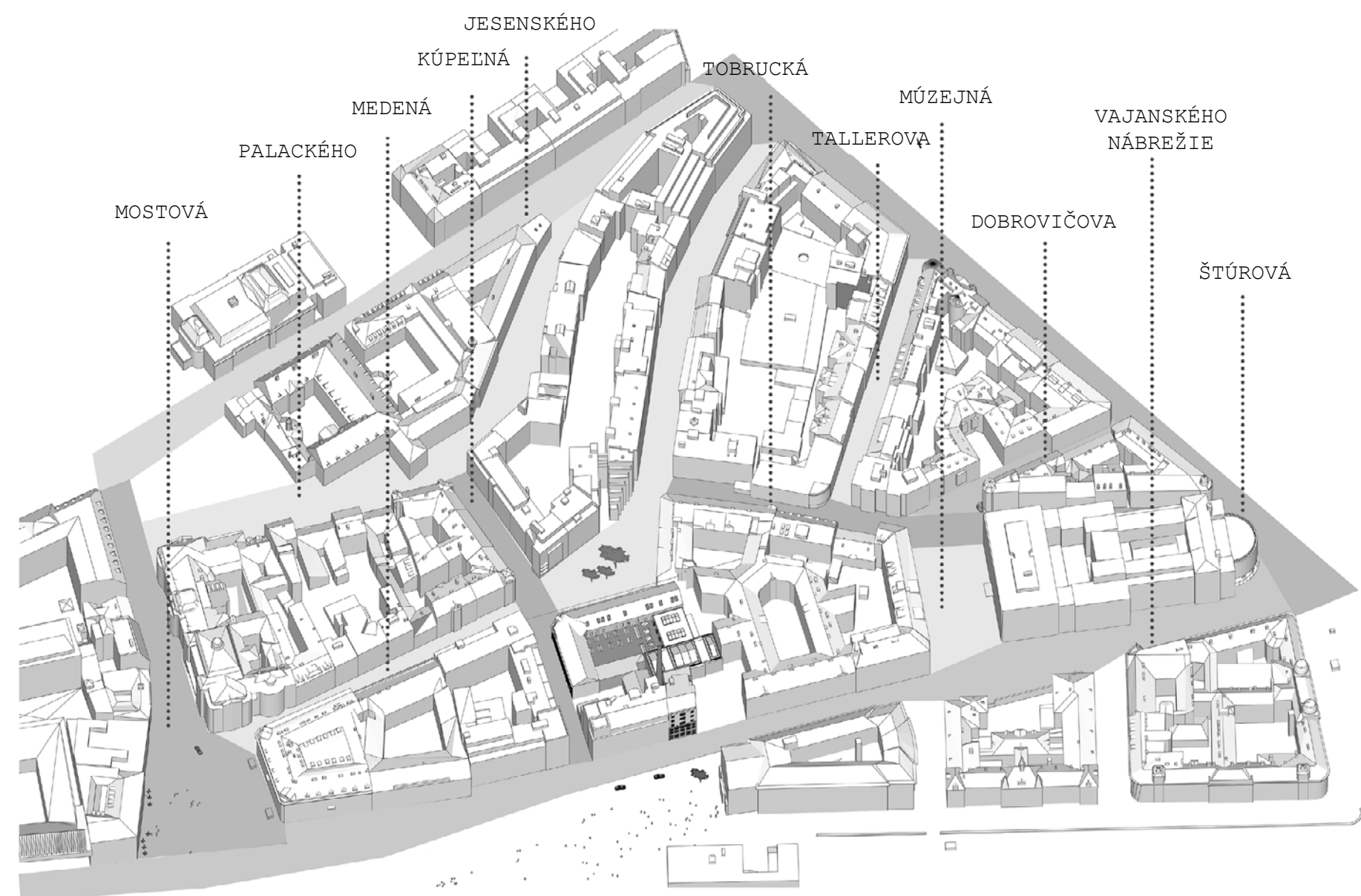

+ 2019 +

KÚPELE GRÖSSLING

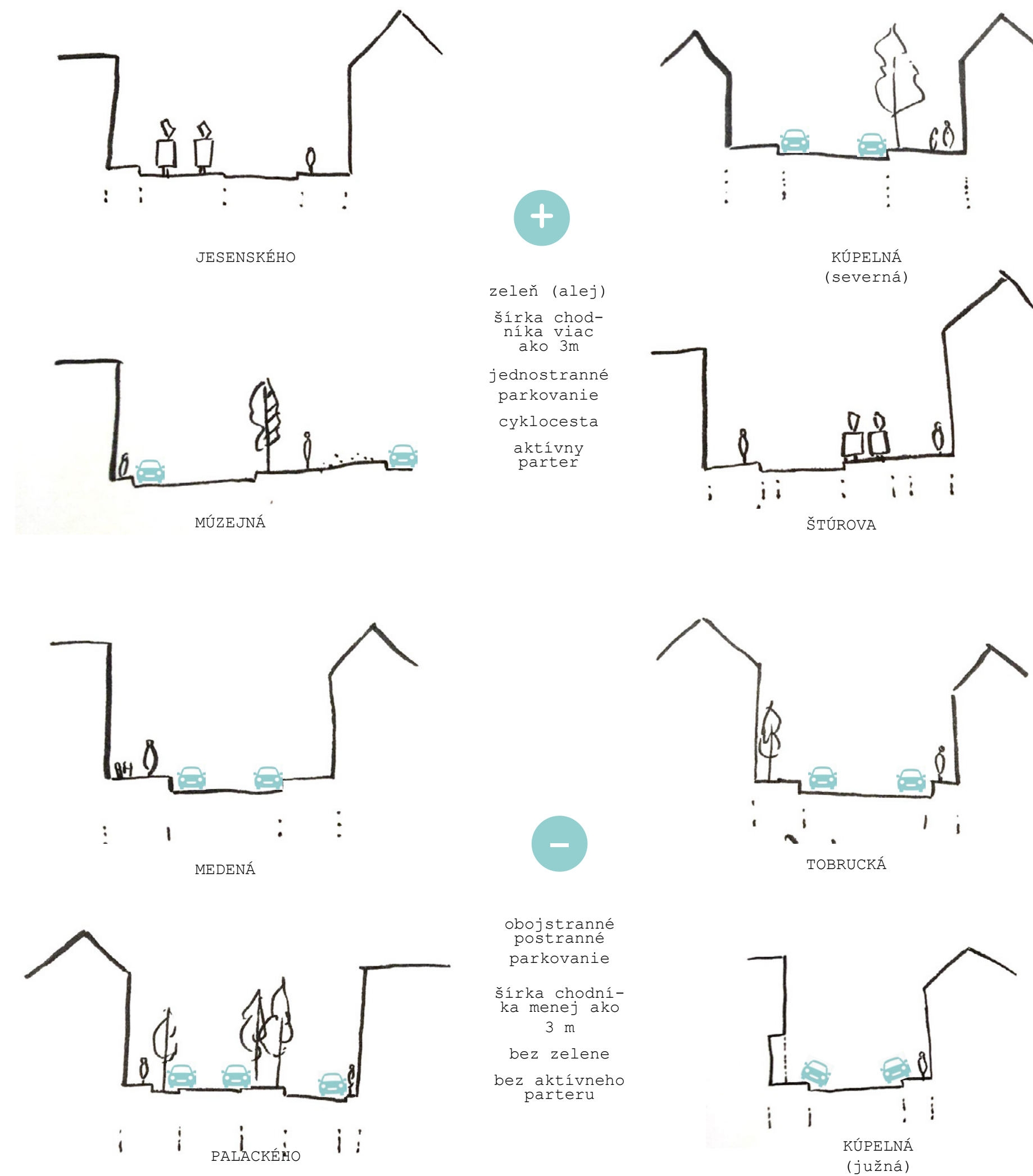
mierka L

AXONOMETRIA_ULICE

Profily ulíc: Hustá centrálna meskská zástavba ponúka uličné profily príjemnej ľudskej mierky. Rohy budov vyplňajú prevádzky a kaviarne a reštaurácie, ktoré celý priestor osviežujú tým, že tu koncentrujú aktivitu ulice. Ich atraktivite pomáha aj historická architektúra, kde špeciálna pozornosť sa venovala detailom, ktoré ľudia majú v úrovni očí. Ulice však dnes prevažne slúžia len ako dopravné ťahy s bohatým počtom parkovacích miest.

PROFILY_ULÍC

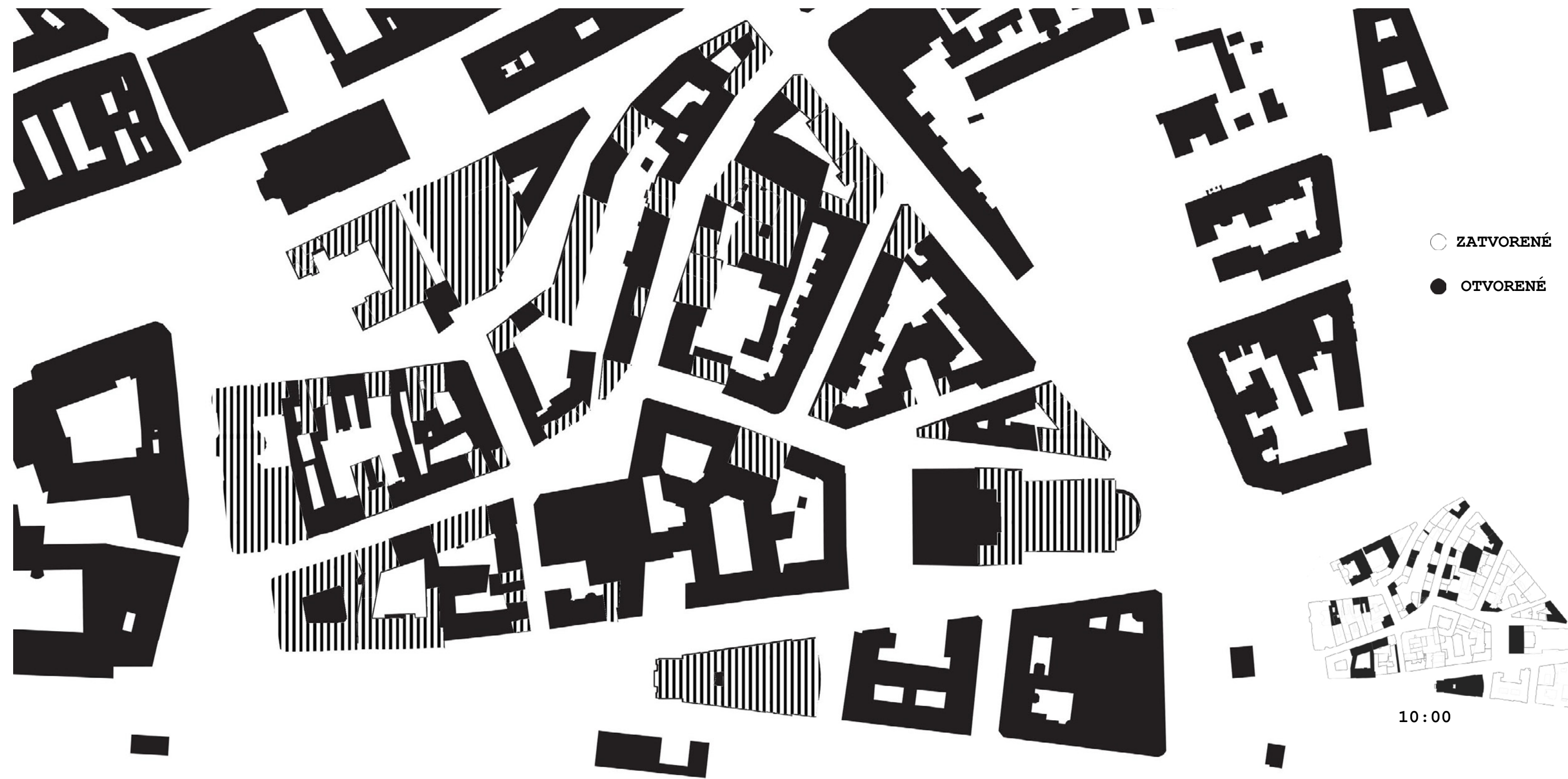

zelen (alej)
šírka chodníka viac ako 3m
jedostranné parkovanie
cyklocesta
aktívny parter

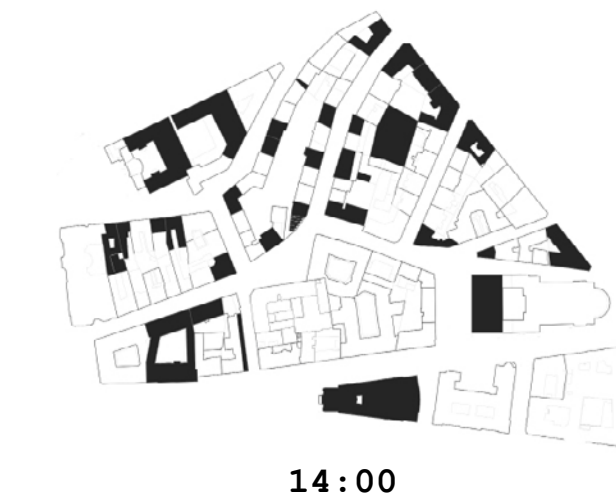
obojostranné postranné parkovanie
šírka chodníka menej ako 3 m
bez zelene
bez aktívneho parteru

KÚPELE GRÖSSLING

mierka L

○ ZATVORENÉ
● OTVORENÉ

○ verejný priestor
● prevádzky/verejný priestor
● "context buildings"

KÚPELE GRÖSSLING

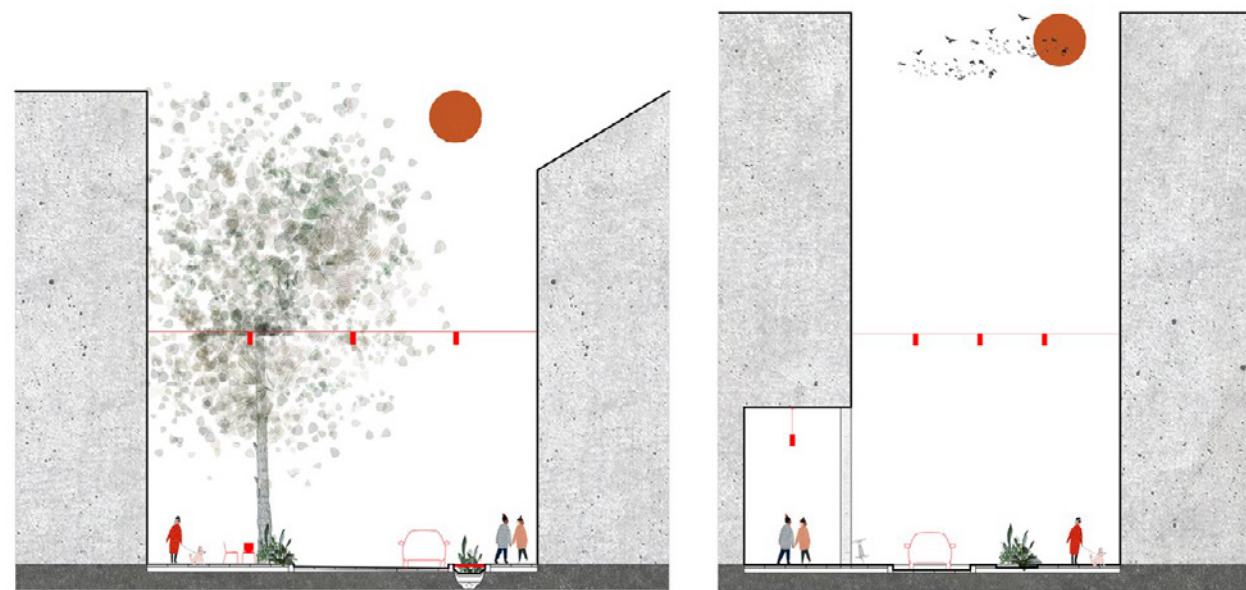
mierka L

IDEA

Ideou návrhu je vytvorenie "Kúpelnej cesty", ktorá má za úlohu jednak prepojiť kúpele Grossling spolu s navrhovaným mestským kúpaliskom Nového Lida a za druhé navádzať ľudí z Námestia SNP a od Dunaja z osobného prístavu smerom ku kúpeľom.

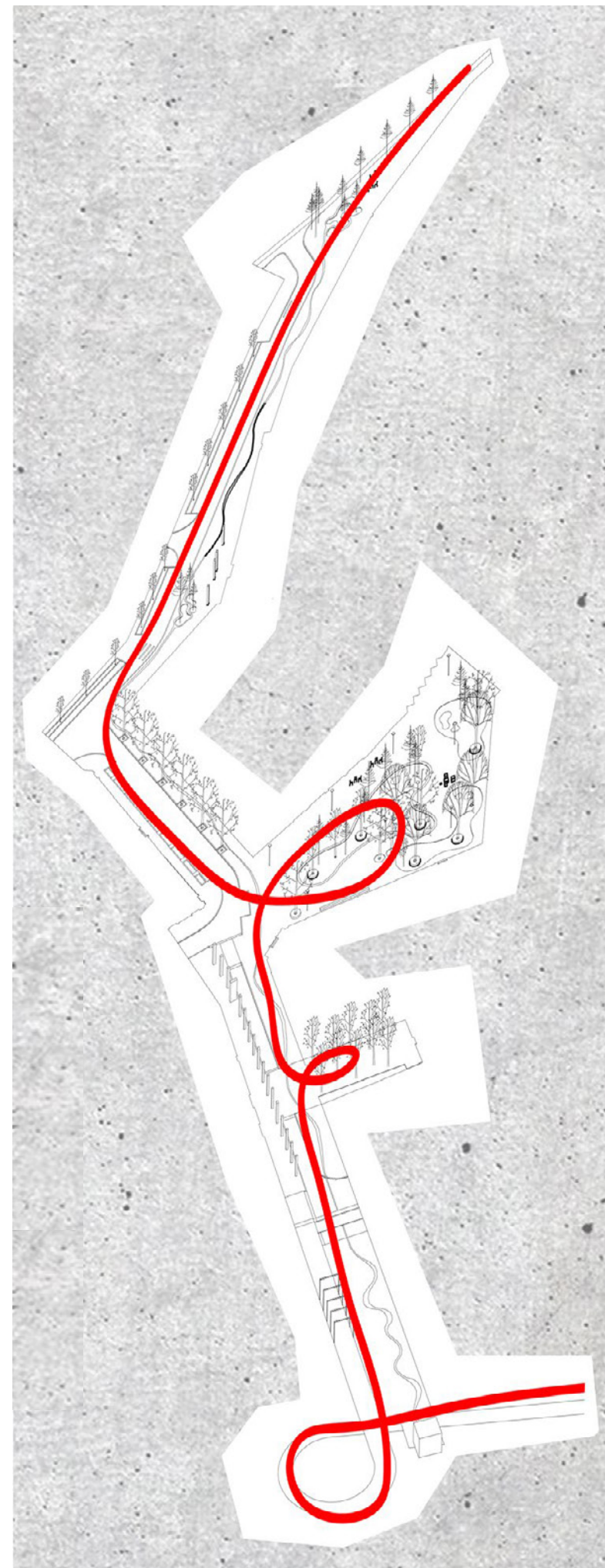
Úlohou Kúpelnej cesty je nielen vytvoriť oddychové miesta - zelené oázy, ktoré predstavujú menší únik od dynamického života mesta, ale ja informovať okoloidúcich o kúpeľníctve a histórii zóny Grossling. Najvýraznejším prvkom celého návrhu je vytvorenie vodiaceho prvku - "kanála", ktorý sa odvoláva na mŕtve rameno Dunaja, ktoré sa v minulosti v tejto zóne nachádzalo. Tento kanál je však na väčšine územia iba symbolický v podobe cortenového pásu zakomponovaného do dlažby. Tento prvok sa však s vyspadovaním na niektorých miestach mení na skutočný kanál, ktorý odvádza vodu z chodníkov do dažďových záhrad.

Ďalším odvolaním na mŕtve rameno Dunaja a kúpeľníctvo je vytvorenie malých plytkých jazierok na námestí pred kúpeľami. Tie majú spolu s dažďovými záhradami, navrhovanou zeleňou a vodopriepustnou dlažbou prispieť k zlepšeniu mikroklimy a zmierniť následky spôsobené tepelným ostrovom.

rez_kúpelná (S)

rez_kúpelná (J)

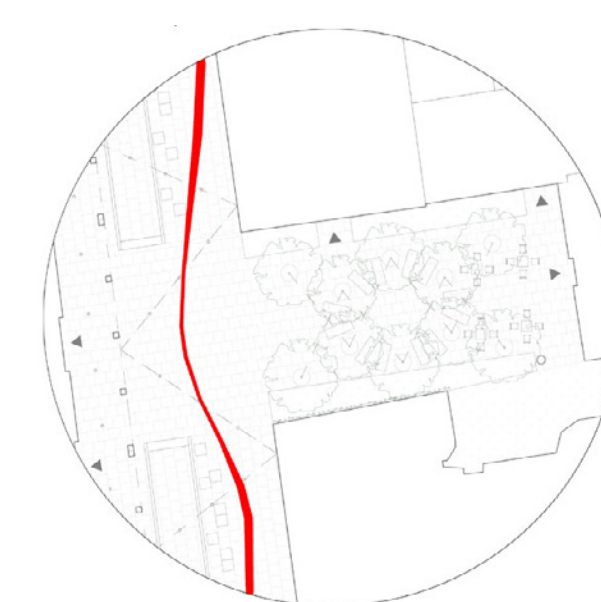
"KÚPELNÁ CESTA"

celkový návrh_situácia

celková axonometria

detail_prieluka

detail_Palackého

detail_námestie

rez_námestie

KÚPELE GRÖSSLING

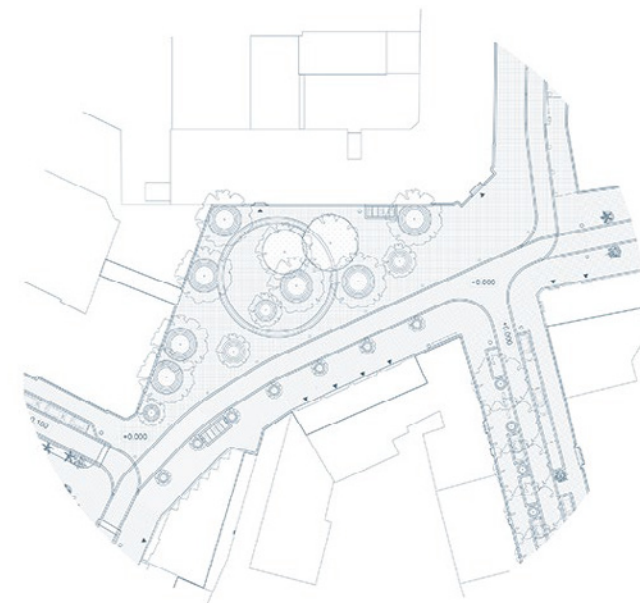
mierka L / Mária Hvillová

IDEA

Námestie a prieluka s kolonádou sú dva priestory, ktoré spája spoločný menovateľ - kúpele, ale zároveň majú úplne iný charakter. Námestie je nastupným miestom pre kúpele. Je priestorom, ktorému dominujú vstupy a vysoké mohutné stromy. Slúži ako pokojný a tichý priestor ktorý je potlačený voči objektu kúpeľov. Doplnený je akýmsi odkazom na svoju funkciu - vodným prvkom.

kolonáda je priestor ktorým sa chodec dostáva od kúpeľov ďalej smerom k Dunaju, alebo naopak do mesta. takisto svojim stĺporadím odkazuje na funkciu kúpeľov, keďže zvyčajne slúži ako miesto stretávania sa, pitia vzácných prameňov a pobytu na čerstvom vzduchu.

priamo na kolonádu je napojený priestor prieluky. Tej dominuje historický objekt kotelne, s typickými oknami a vysokým komínom. Charakter prieluky je viac uvoľnený, slúži na podujatia spojené s aktivitami v kotelni ako čítania, diskusie s autormi alebo komornejšie koncerty. Taktiež môže slúžiť ako priestor pre komunitné stretnutia obyvateľov bytových domov. Doplnený je sedním v "bazéne" a pítikom.

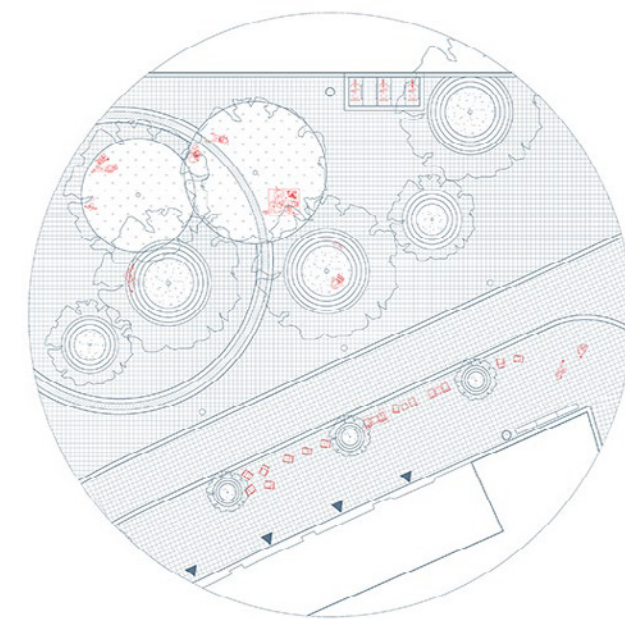
návrh_námestie

SITUÁCIA_schéma konceptu

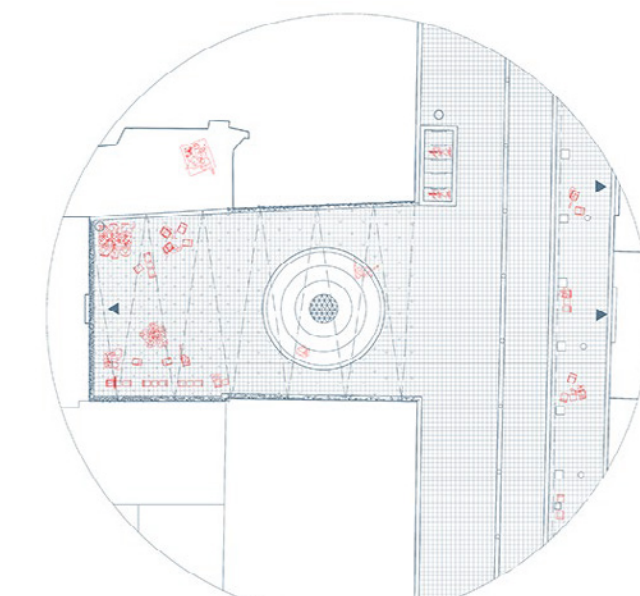
AXONOMETRIA_schéma návrhu

detial_námestie

rez_námestie

návrh_prieluka

Námestie

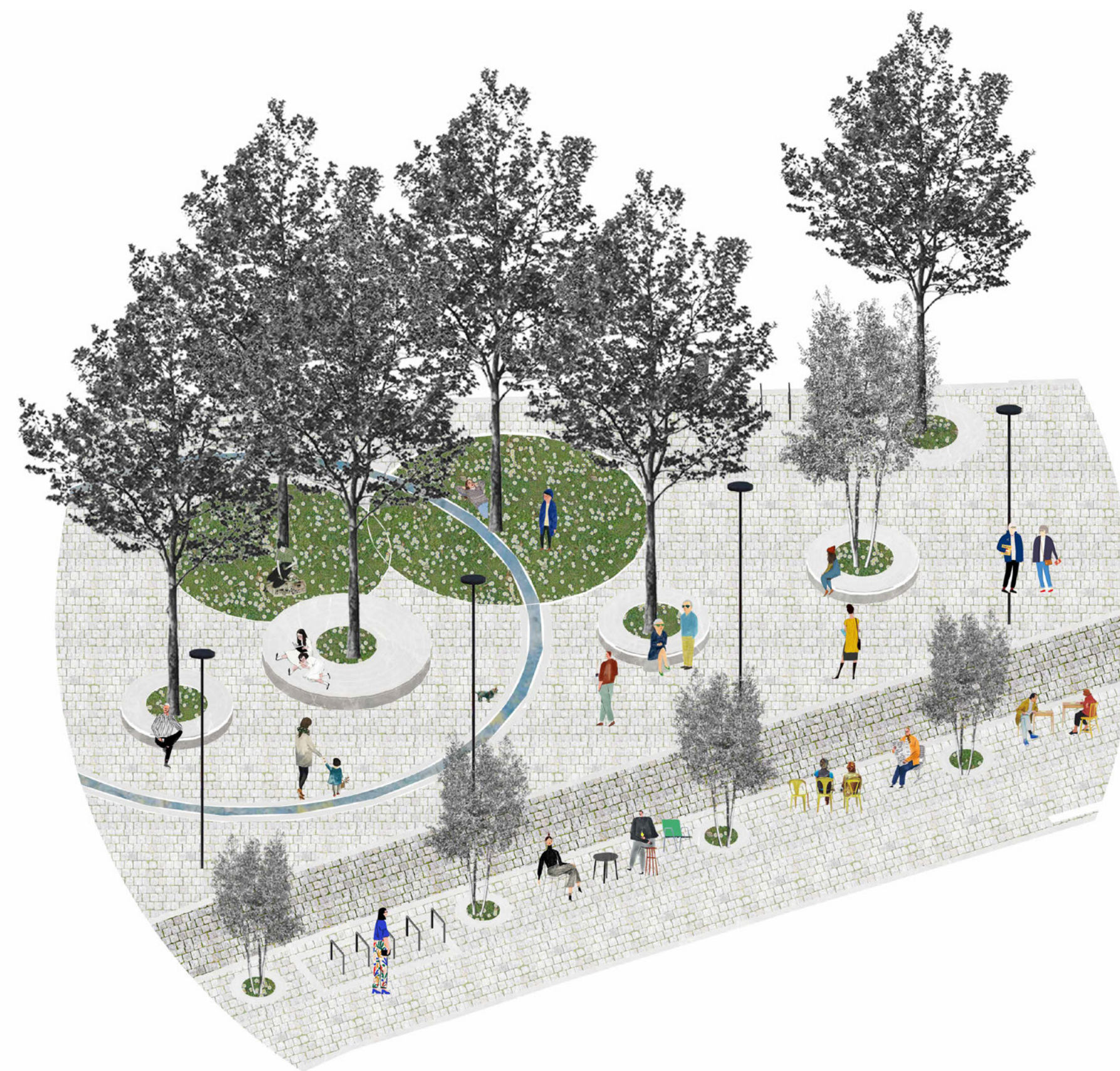

Prieluka

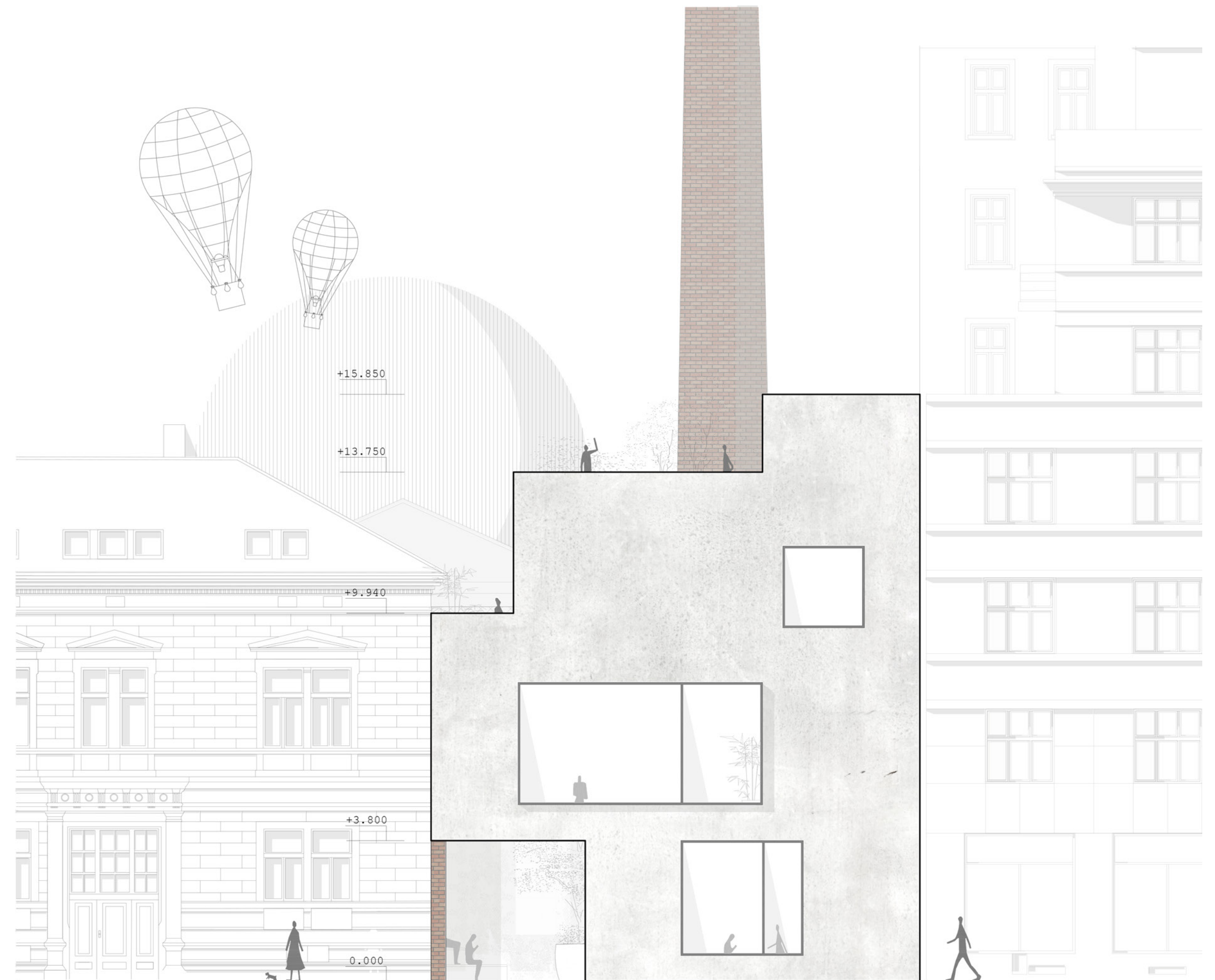
KÚPELE GRÖSSLING

mierka L / Zuzana Jančková

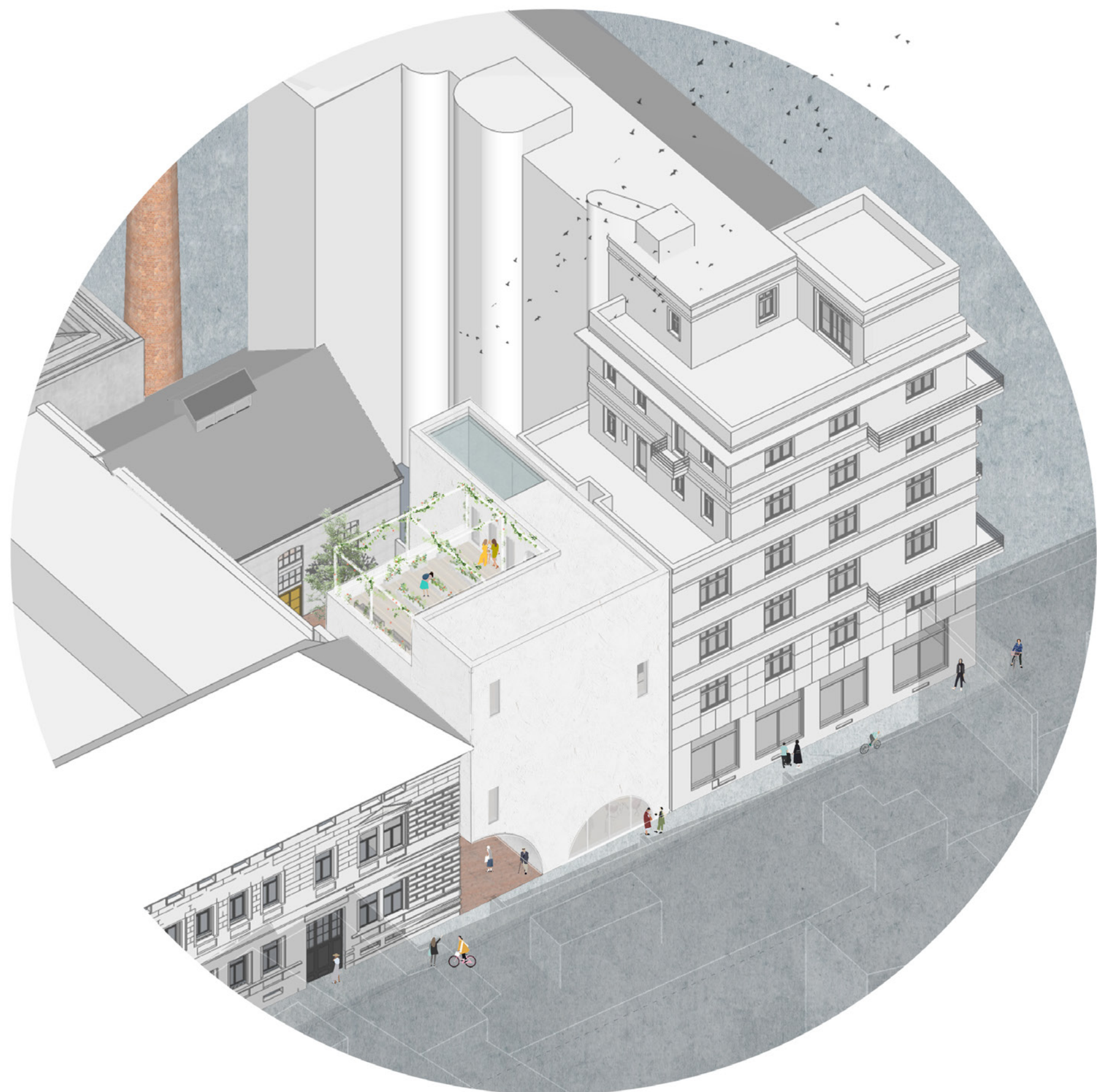

KÚPELE GRÖSSLING
mierka L / Zuzana Jančeková

KÚPELE GRÖSSLING

Kúpeľná / Nikola Sedláčková (bakalárska práca)

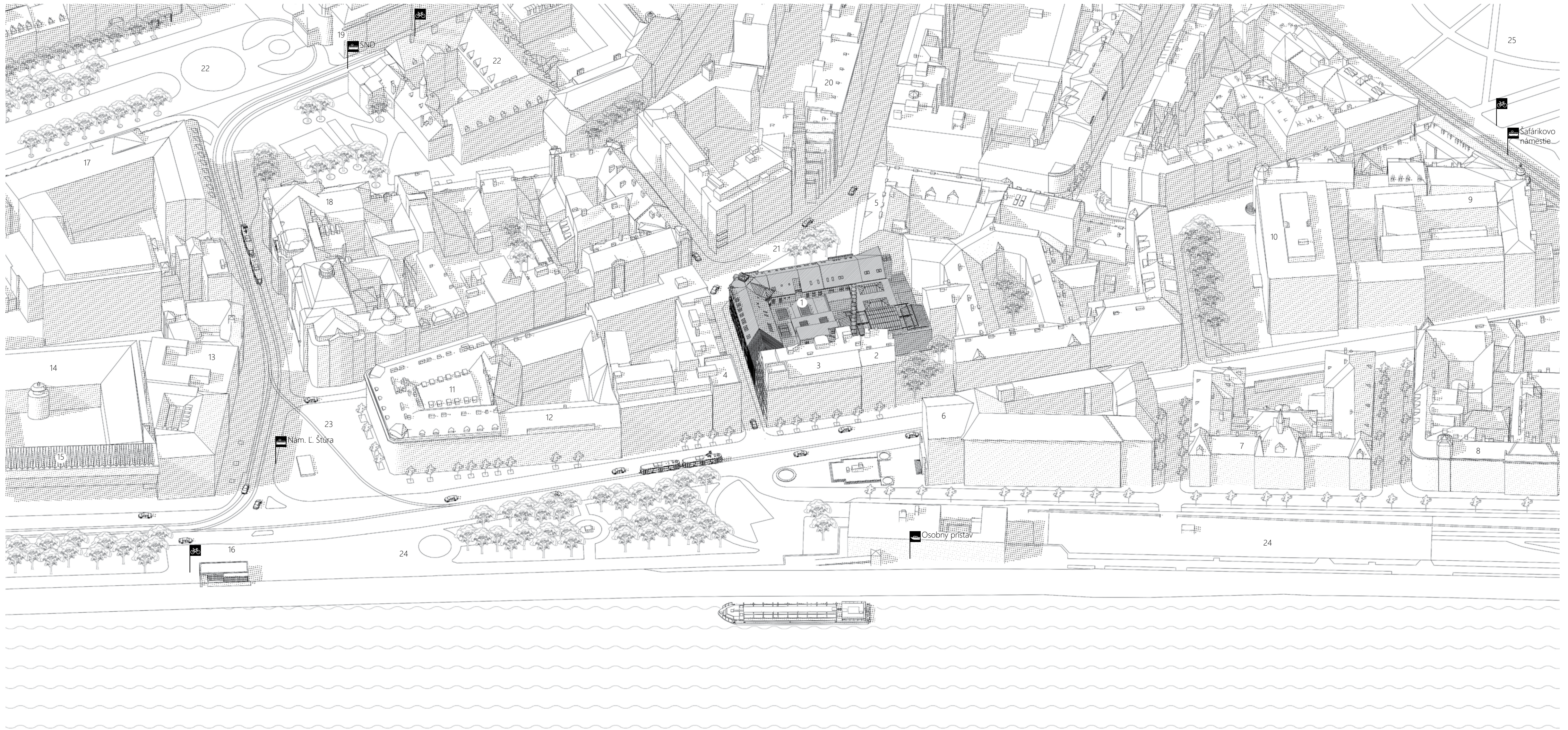
KÚPELE GRÖSSLING

Kúpeľná / Mariana Jarina (bakalárska práca)

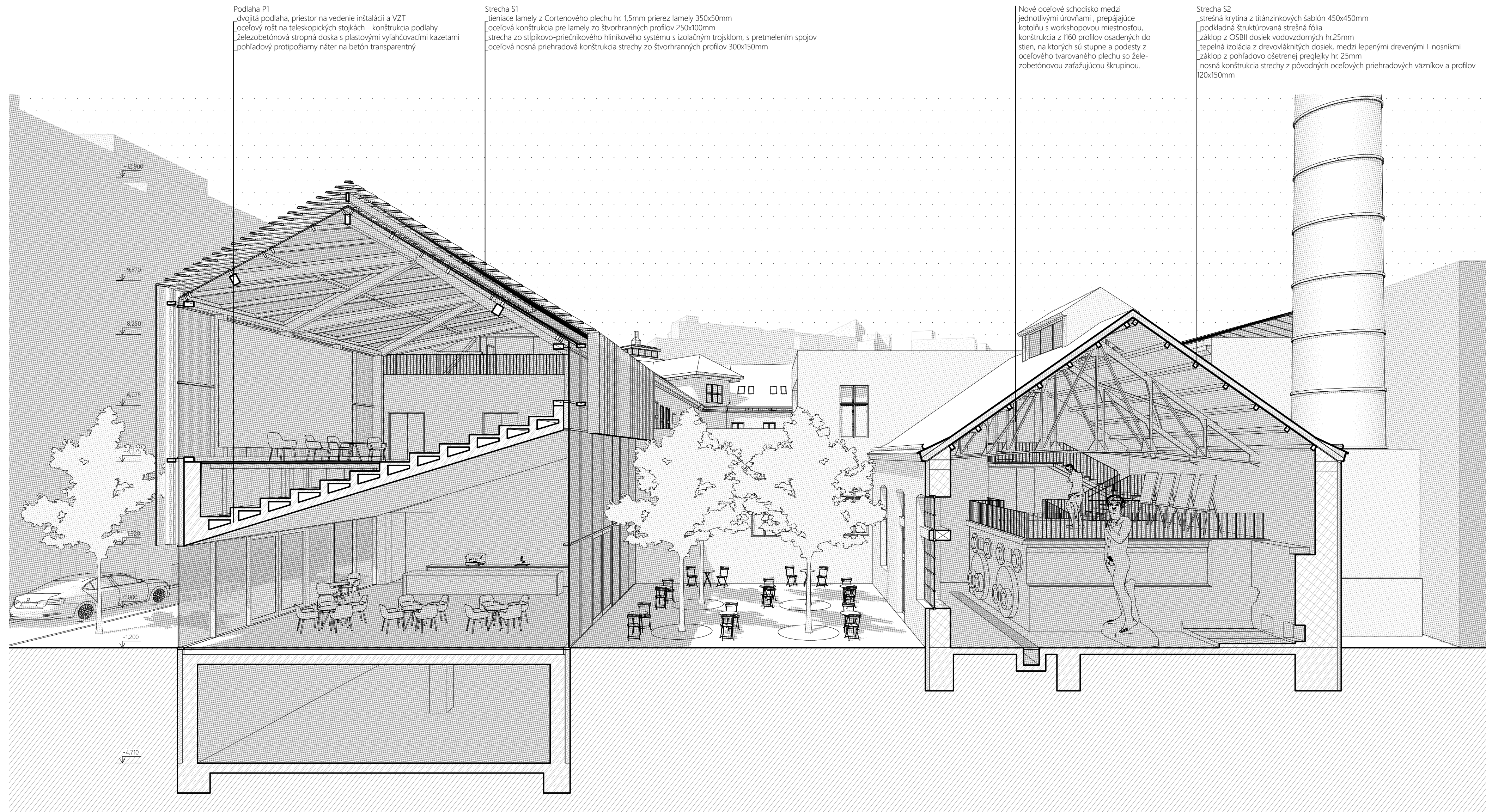

KÚPELE GRÖSSLING

Kúpeľná / Mariana Jarina (bakalárska práca)

KÚPELE GRÖSSLING
Kúpeľná / Peter Baroš (diplomová práca)

KÚPELE GRÖSSLING

Kúpeľná / Peter Baroš (diplomová práca)

KÚPELE GRÖSSLING

Kúpeľná / Dominik Haviar (diplomová práca)

KÚPELE GRÖSSLING

Kúpeľná / Dominik Haviar (diplomová práca)

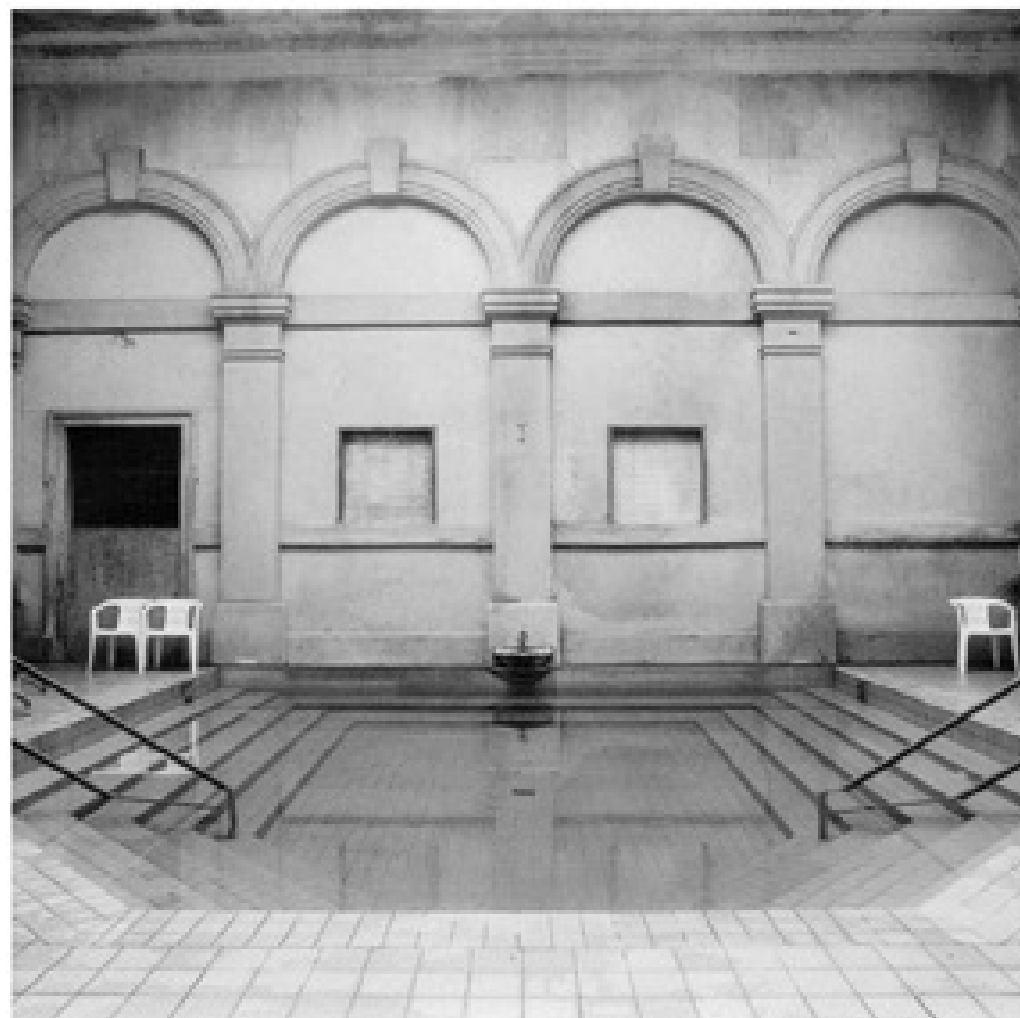
plavecký bazén - původný stav (1914)

plavecký bazén - aktuální stav (2019)

plavecký bazén - návrh

sedací bazén (1989)

sedací bazén - aktuální stav (2019)

sedací bazén - návrh

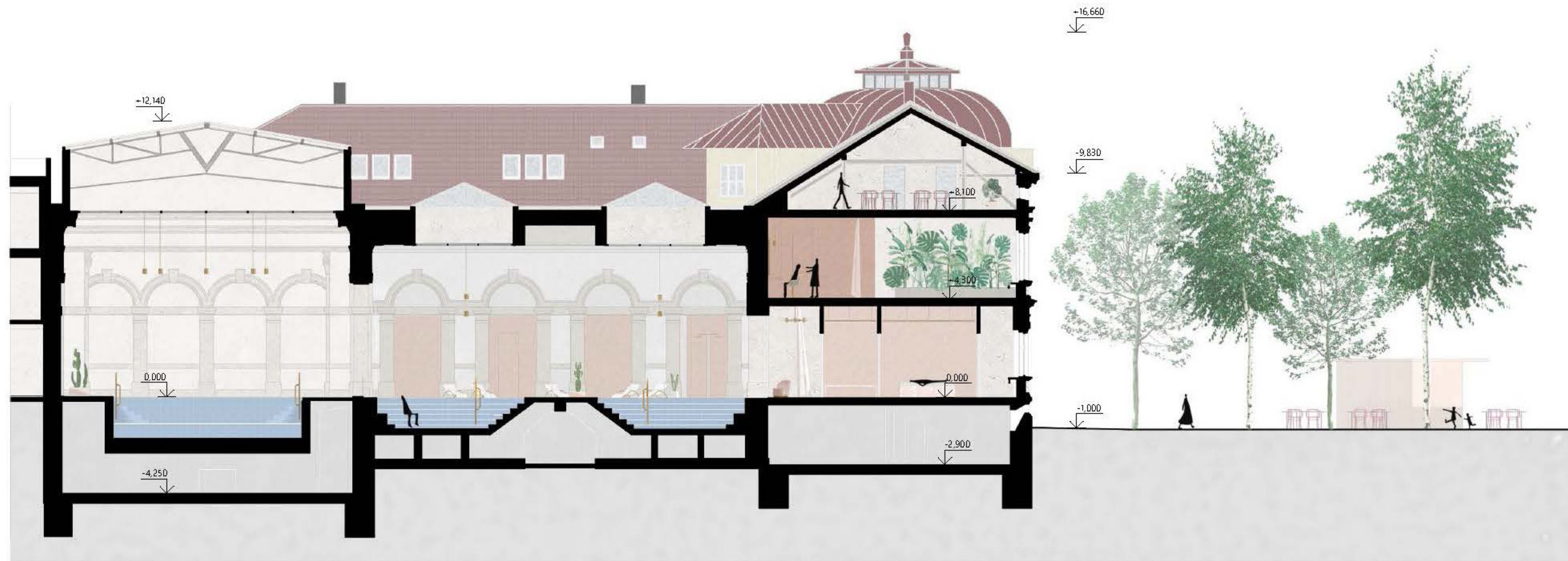
KÚPELE GRÖSSLING

Kúpeľná / Barbora Gunišová (diplomová práca)

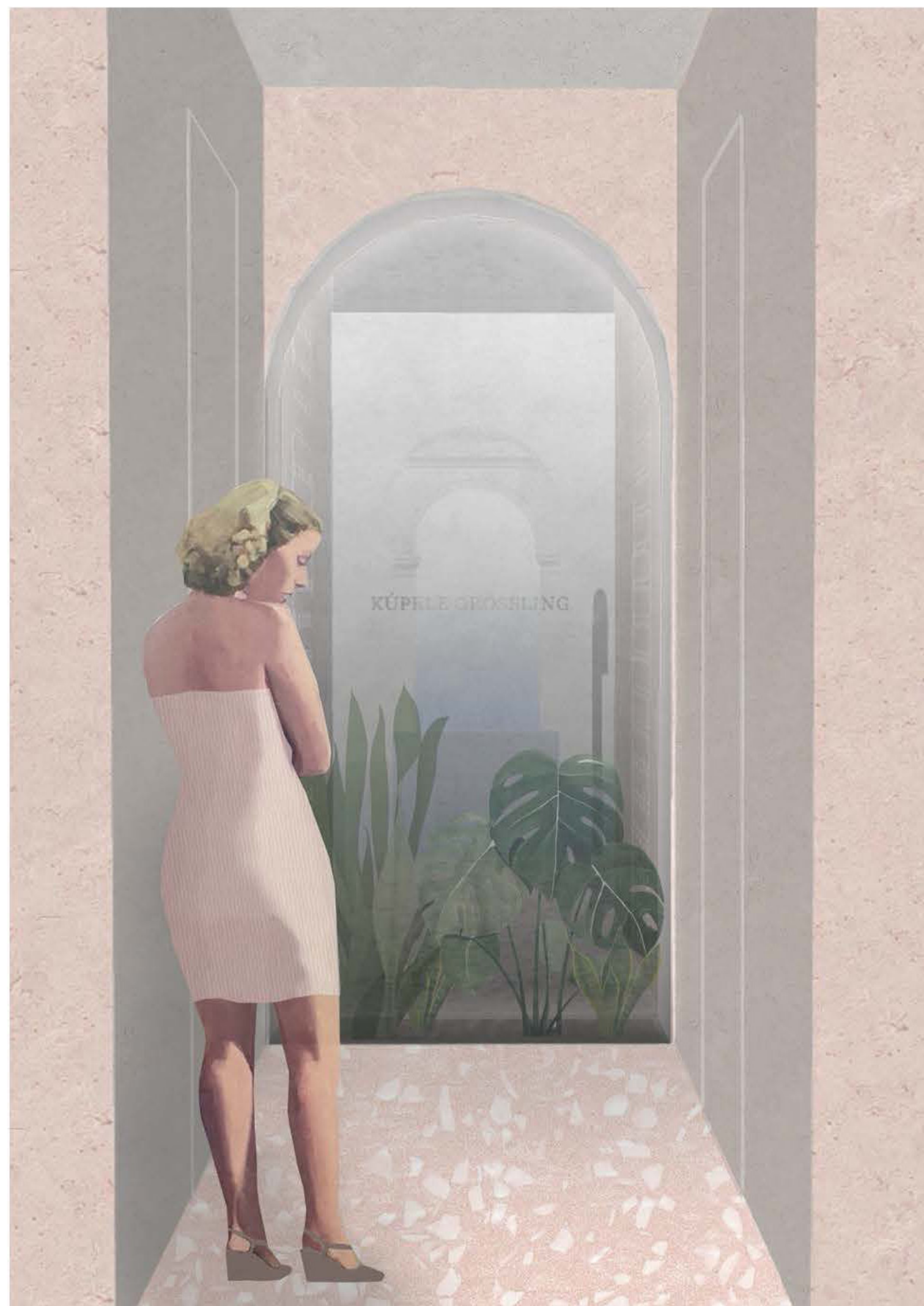
KÚPELE GRÖSSLING

Kúpeľná / Tatiana Tholtová (diplomová práca)

KÚPELE GRÖSSLING

Kúpeľná / Tatiana Tholtová (diplomová práca)

KÚPELE GRÖSSLING

Kúpeľná / Tatiana Tholtová (diplomová práca)

KÚPELE GRÖSSLING

Kúpeľná / Tatiana Tholtová (diplomová práca)

2019/2020

absolventi VA
FHB

Peter Baroš
Barbora Gunišová
Dominik Haviar
Bohdan Hollý
Mária Hvillová
Zuzana Jančeková
Adam Macko
Daniela Mačuhová
Nikola Sedláčková
Tatiana Tholtová
Barbora Vaňová
Anna Šidlovská
Monika Švecová